

פרשת בהר-בחקתי תש"פ
To Go in Torah

In memory of Yosef Hirsh ז"ל by his Loving Family

ויקרא פרק כו פסוק ג

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם :

רמב"ם הלכות תשובה פרק י

[א] אל יאמר אדם הריני עושה מצות התורה ועוסק בחכמתה כדי שאקבל כל הברכות הכתובות בה או כדי שאזכה לחיי העולם הבא, ואפרוש מן העבירות שהזהירה תורה מהן כדי שאנצל מן הקללות הכתובות בתורה או כדי שלא אכרת מחיי העולם הבא, אין ראוי לעבוד את ה' על הדרך הזה, שהעובד על דרך זה הוא עובד מיראה ואינה מעלת הנביאים ולא מעלת החכמים, ואין עובדים ה' על דרך זה אלא עמי הארץ והנשים והקטנים שמחנכין אותן לעבוד מיראה עד שתרבה דעתן ויעבדו מאהבה.

[ב] העובד מאהבה עוסק בתורה ובמצות והולך בנתיבות החכמה לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה אלא עושה האמת מפני שהוא אמת וסוף הטובה לבא בגללה, ומעלה זו היא מעלה גדולה מאד ואין כל חכם זוכה לה, והיא מעלת אברהם אבינו שקראו הקדוש ברוך הוא אוהבו לפי שלא עבד אלא מאהבה והיא המעלה שצונו בה הקדוש ברוך הוא על ידי משה שנאמר ואהבת את ה' אלהיך, ובזמן שיאהוב אדם את ה' אהבה הראויה מיד יעשה כל המצות מאהבה.

[ג] וכיצד היא האהבה הראויה הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה עזה מאוד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שוגה בה תמיד כאלו חולה חולי האהבה שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שוגה בה תמיד בין בשבתו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה, יתר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו שוגים בה תמיד כמו שצונו בכל לבבך ובכל נפשך, והוא ששלמה אמר דרך משל כי חולת אהבה אני, וכל שיר השירים משל הוא לענין זה.

[ד] אמרו חכמים הראשונים שמא תאמר הריני למד תורה בשביל שאהיה עשיר בשביל שאקרא רבי בשביל שאקבל שכר בעולם הבא תלמוד לומר לאהבה את ה' כל מה שאתם עושים לא תעשו אלא מאהבה, ועוד אמרו חכמים במצותיו חפץ מאד ולא בשכר מצותיו, וכן היו גדולי החכמים מצוים לנבוגי תלמידיהם ומשכיליהם ביחוד אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב וכי אלא מפני שהוא הרב ראוי לשמשו כלומר עבדו מאהבה.

[ה] כל העוסק בתורה כדי לקבל שכר או כדי שלא תגיע עליו פורענות הרי זה עוסק שלא לשמה, וכל העוסק בה לא ליראה ולא לקבל שכר אלא מפני אהבת אדון כל הארץ שצוה בה הרי זה עוסק בה לשמה, ואמרו חכמים לעולם יעסוק אדם בתורה ואפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, לפיכך כשמלמדין את הקטנים ואת הנשים וכלל עמי הארץ אין מלמדין אותן אלא לעבוד מיראה וכדי לקבל שכר, עד שתרבה דעתן ויתחכמו חכמה יתירה מגלים להם רז זה מעט מעט ומרגילין אותן לענין זה בנחת עד שישגוהו וידעוהו ויעבדוהו מאהבה.

[ו] דבר ידוע וברור שאין אהבת הקדוש ברוך הוא נקשרת בלבו של אדם עד שישגה בה תמיד כראוי ויעזוב כל מה שבעולם חוץ ממנה, כמו שצוה ואמר בכל לבבך ובכל נפשך, אינו אוהב הקדוש ברוך הוא אלא בדעת שידעוהו, ועל פי הדעה תהיה האהבה אם מעט מעט ואם הרבה הרבה, לפיכך צריך האדם ליחד עצמו להבין ולהשכיל בחכמות ותבונות המודיעים לו את קונו כפי כח שיש באדם להבין ולהשיג כמו שבארנו בהלכות יסודי התורה.

ליקוטי הלכות יו"ד הלכות תלמוד תורה ג

[ב] ועל פן אסור לקבל שכר על למוד התורה, כי צריך לעמל בתורה ביגיעה גדולה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אדם כי ימות באהל. אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. וכמו שכתוב, אם בחקתי תלכו. על מנת שתהיו עמלים בתורה, 'עמלים' דיקא ועקר העמל והיגיעה שצריך לעמל ולהתיגע הרבה בתורה הוא רק בשביל לברר עסק התורה שיהיה הלמוד לשמה לעשות נחת רוח ליוצרו יתברך ולא יהיה למודו, חס ושלו, בשביל תועלת עצמו להתיהר ולקנטר חס ושלו, ולא יעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדם לחפר בה וכו' (אבות פרק ד) ועקר היגיעה והעמל בשעת הלמוד הוא רק בתורה שבעל פה, כי בלמוד חמש אין צריך להתנגע כל כך. ועקר היגיעה והעמל הוא רק בתורה שבעל פה וזהו מחמת שבתורה שבעל פה שחדש התנא או איזה צדיק בהכרח יש בה בחינת שמאלה שהיה מכרח התנא לפל בשעת אמירת תורתו לאיזה שגיאה דקה כדי להמשיך פרנסה פני"ל, אשר משם נמשך בחינת משמעות של ופשעים יכשלו בם פני"ל. ומחמת זה כל מי שרוצה לעסק בתורה באמת ולזכות לכתרה של תורה לזכות על ידי התורה לחיי עולם להתדבק בקונו אשר זה תכלית עסק התורה הקדושה הוא צריך להתנגע מאד בעסק התורה שבעל פה לברר ולהכניע בחינת אחיזת ופשעים יכשלו בם, דהינו המחשבות של גסות ופניות והערמימיות שרודף אחרי מחשבתו ורוצים להטות לבבו מן האמת חס ושלו, לעסק בתורה בשביל כבוד וגסות בשביל שיתקרי רבי, בשביל שיהיה רב באיזה קהלה או מורה הוראה או להיות מפרסם ולומר תורה בסעדה שלישית ולהנהיג העולם ולהרבות כבודו פנהוג עכשו וכיוצא באלה הפניות והשטויות הרבים והבלבולים שישי להלומדים בשעת עוסקם בתורה שבעל פה. וכל זה נמשך משגיאה דקה שהיה להצדיק בשעת התנגלות תורתו שהיה מכרח לפל בה בשביל להמשיך פרנסה לעולם פני"ל. ועל פן צריך יגיעה גדולה, דהינו לשוב בתשובה שלמה על כל מעשיו הרעים ולהתאמץ בכל עז להכניע ולהשפיל כל אלו המחשבות רעות ולבקש מה' יתברך שיזכה שיהיה למודו להשכינה, דהינו שיעסק בהתורה בשביל ה' יתברך לבד שצונו לעסק בתורה ולעשות נחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו וזהו עקר היגיעה והעמל בתורה שבעל פה, כי באמת גם היגיעה והעמל של הלומדים שעמלים בתורה לברר הסגיא וההלכה על מכוונה ולאסוקי שמעתתא אלפא דהלכתא גם זה נמשך רק מזה מבחינת השגיאה הנ"ל שהוא בחינת שמאלה שממשם אחיזת ופשעים יכשלו בם, שממשם אחיזת הקלפות שהם מץ ותבן החופין על ההלכה שממשם נמשכין כל הקשיות וכל הכבדות וכל החמרות שבהלכה שקשה להבינה על מכוונה ולהוציא הדין לאמתו, כי כל זה נמשך מהם שהם בחינת מץ ותבן שבהלכה, כמובן בתקונים וברעיא מהימנא בכמה מקומות ועקר חיותם וכחם נמשך רק על ידי השגיאה דקה של הצדיק שהיה מכרח לפל בה בשביל פרנסה פני"ל. ועל פן צריך כל אחד לעמל ולהתיגע בתורה להכניע ולהשפיל ולגרש מץ ותבן מן ההלכה שהם אחיזת הקלפות שהם המחשבות של גסות ופניות ואז זוכה להלכה ברורה ולאסוקי שמעתתא אלפא דהלכתא, כי כשעוסק לשמה בשביל ה' יתברך אזי ה' עמו ואזי הלכה כמותו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וה' עמו שהלכה כמותו.